Kulturalliansen

Til: Utdanningsdirektoratet
Fra: Kulturalliansen
Dato: 14.11.26

Høringssvar om endringer i organiseringen av skoledagen på 1. og 2. trinn

Kulturalliansen er kulturfrivillighetens paraplyorganisasjon. Vi støtter ambisjonen om en skolestart som tar hensyn til de yngste elevenes forutsetninger, med plass til lek, utforsking, bevegelse og fellesskap. De praktiske og estetiske fagene har mye å bidra med for å nå disse målene og må sikres en tydelig plass på både 1. og 2. trinn.

Kulturalliansen tar ikke stilling til om opplæringen bør organiseres i fagområder eller en kombinasjon av fag og fagområder. Vårt innspill gjelder innholdet elevene skal møte, uavhengig av hvilken organisering som velges.

Praktiske og estetiske fag bidrar til målene for endringene

Musikk, kunst og håndverk og andre praktiske og estetiske uttrykksformer gir barn anledning til å lære gjennom å bruke kroppen, sansene og fantasien. Dette er særlig relevant i en begynneropplæring som skal bygge på barnas ulike erfaringer og gi rom for flere måter å lære og delta på.

Gjennom sang, rim og rytme kan barna utforske språk, lytte og leke med lyder. Dans og dramatisering gir rom for bevegelse, fortelling og samarbeid. Når barna tegner, bygger og arbeider med materialer, kan de undersøke former, størrelser og sammenhenger og prøve ut egne løsninger. Slike aktiviteter gir konkrete muligheter til å arbeide med både faglig innhold og lekpregede arbeidsmåter.

Felles skapende arbeid gir også anledning til å øve på å lytte til andre, ta initiativ, vente på tur og finne løsninger sammen. Barna kan uttrykke opplevelser og følelser på ulike måter og erfare at deres bidrag har betydning for fellesskapet. Dette svarer godt på høringens ambisjoner om sosial læring, emosjonell utvikling og en trygg og motiverende skolestart.

Fagene har samtidig en egenverdi. Å lære å synge, spille, forme og skape er en del av barnas allmenndanning og mulighet til å uttrykke seg. Denne verdien må ivaretas når innholdet i begynneropplæringen prioriteres.

Faginnholdet må sikres i det videre arbeidet

Kulturalliansen merker oss at høringsnotatet forutsetter at praktisk og estetisk faginnhold skal inngå i begge organiseringsalternativene. Dette må følges opp med tydelig innhold, progresjon og tilstrekkelig tid i de nye læreplanene og rammene for opplæringen.

Dersom bare enkelte fag eller fagområder får et fastsatt timetall, er vi bekymret for at praktisk og estetisk innhold kan bli nedprioritert. Elevenes møte med disse fagene må sikres på begge trinn, og ikke skyves til senere i skoleløpet. Praktiske arbeidsmåter i lese, skrive- og regneopplæringen kan heller ikke alene ivareta innholdet i de praktiske og estetiske fagene.

Det videre læreplanarbeidet bør tydeliggjøre at elevene skal få jevnlige muligheter til å utøve og oppleve kultur. Lærerne må ha relevant kompetanse og tilgang til egnede rom, materialer og utstyr for å gjennomføre dette.

Skolen er en inngangsport til kulturlivet

Skolen gir alle barn mulighet til å møte kulturuttrykk de kanskje ikke kjenner hjemmefra. Gjennom å synge, spille, danse, dramatisere, oppleve og skape kan barn oppdage interesser og ferdigheter de ønsker å utvikle videre. Slik kan skolen også åpne veien inn i kulturfrivilligheten, uavhengig av foreldrenes økonomi, erfaringer og kjennskap til lokale tilbud.

For mange barn er skolebygget et sted for kulturaktivitet både i og etter skoletiden. Korps, kor og andre frivillige kulturtilbud bruker skolens lokaler til øvelser og aktivitet. Det gir et godt utgangspunkt for kontakt mellom skolen og kulturfrivilligheten lokalt, og kan gjøre veien fra de første kulturerfaringene til deltakelse på fritiden kortere.

Vi oppfordrer til at denne sammenhengen er noe man direktoratet tar med seg i det videre arbeidet. Skolene bør kunne gjøre elevene kjent med lokale kulturtilbud og samarbeide med kulturfrivilligheten. Samtidig må skolenes lokaler være tilgjengelige og egnet for den frivillige kulturaktiviteten som foregår der.